

Kunstwerk v/d week

Giny Vos, 'Feniks'

Feniks, onbekende maker, rond 1270.

Uit het asfalt herrezen

Langs de A28 staat bij mooi weer Giny Vos' *Feniks* in vuur en vlam. De automobilist mag er een kritische boodschap in zien.

Door **Esmee Postma**

Giny Vos, *Feniks*, langs de A28, afslag 21. Foto Natascha Libbert

Kunst in de openbare ruimte is een bijzonder genre. In zekere zin is het de meest toegankelijke kunstvorm die er is: altijd en voor iedereen zichtbaar, zonder een museumkaartje te moeten kopen. Toch kunnen er wel degelijk drempels zijn. Bijvoorbeeld als het kunstwerk op een onmogelijke locatie staat, zoals deze *Feniks* van kunstenaar Giny Vos: langs de snelweg, bij een oprit zelfs. Nogal een logistieke uitdaging voor een bezoeker. Dit soort beelden is dan ook niet bedoeld als bestemming. Ze staan er voor de dagelijkse gebruikers van dat stukje publieke ruimte, misschien wel een miljoenenpubliek. Terwijl anderen het nooit zullen zien.

Tenzij je er dus doelbewust naartoe gaat. Op een grijze en gure januarimorgen toog ik samen met fotograaf Natascha Libbert, die deze pagina wekelijks van

beeld voorziet, naar de A28, afslag Ommen. Daar torent *Feniks* 18 meter hoog en 22 meter breed op majestueuze wijze boven het landschap uit. Ze (volgens de kunstenaar is het een zij) heft haar kop op naar de hemel en haar gespreide vleugels wijzen naar het zuiden: *ready for take-off*.

De skeletachtige constructie van stalen kokers bekleed met titanium zorgt voor een dynamisch lijnenspel, futuristisch bijna, en spiegelt zich daarmee aan het voorbijrazende verkeer. Ze oogt licht, het volume is grotendeels lucht. Fragiel is ze ook wel, zo omsingeld door al dat asfalt.

Maar ho, wacht, een bedevaart als de onze was niet de bedoeling. Voor stilstaand kijken is ze niet gemaakt. Juist in beweging, vanuit de auto, komt de vuurvogel tot leven. Dan verschiet het titanium door de reflectie van het licht van

de ene in de andere vlammeende kleur: van geel naar roze en paars tot een diepblauw.

Licht is al meer dan dertig jaar het belangrijkste materiaal voor de monumentale buitenbeelden van Giny Vos. Vaak in de vorm van led-installaties, zoals haar meterslange 'zandstorm' van 1,3 miljoen lampjes bij station Apeldoorn. Of de digitale sterrenhemel rondom een oude KPN-mast langs de Amsterdamse ring. Aan *Feniks* komt geen technologie te pas; de zon is de lichtbron. 'De feniks staat voor mij voor de onvoorstelbare kracht en het herstellende vermogen van de natuur, onder invloed van het licht van de zon', vertelt Vos.

De mythe van een vogel die uit zijn eigen as herrijst is eeuwenoud en staat symbool voor vernieuwing, veerkracht en tweede kansen. Al in de 5de eeuw voor onze gangbare jaartelling schreef Herodotus erover. Zelf moest ik aller-

eerst aan Harry Potter denken, die in boek 2 wordt gered door de trouwe vuurvogel van professor Perkamentus. In middeleeuwse bestiaaria – handgeschreven boeken over dieren (echte en verzonnen) met de meest prachtige illustraties – wordt de feniks meestal afgebeeld op een brandstapel te midden van de vlammen. Die brandstapel bouwt hij voor zichzelf uit kruiden en takken, wanneer het tijd wordt voor een nieuwe start.

Vos' *Feniks* herrijst niet uit de as, maar uit het asfalt. Daarmee heeft de kunstenaar een kritische boodschap voor de automobilist. Kan de natuur zich nog wel herstellen met alles wat wij haar aandoen? Net wanneer wij de weg weer opdraaien breekt er eindelijk een zonnestraal door. Het mag dan koud en guur zijn, als de zon zich laat zien staat deze vogel in vuur en vlam.

Giny Vos (1959)

Wat? *Feniks* (2024)

Waar? A28, afslag 21 Ommen
Feiten en cijfers: Het werk bestaat uit 1763 stalen kokers, aan één of twee zijden bekleed met Japans titanium dat in 54 verschillende kleurgradaties is geproduceerd. Het weegt 16.365 kilo. Er zijn zeven vrachtwagens aan te pas gekomen om het te vervoeren.